

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 0651-10/12-17/2
Ljubljana, 6. 9. 2013

Osnutek

ZAPISNIK

17. seje Komisije Državnega sveta za državno ureditev, ki je bila v sredo, 4. 9. 2013 v sobi 209/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 13. uri in končala ob 14. uri.

Prisotni:

- predsednik: Rajko Fajt
- člani: dr. Zoran Božič, Bojana Potočan, mag. Dušan Semolič, Jernej Verbič, Milan Ozimič, mag. Dušan Semolič, Alojz Glavač.
- Mirko Kozelj (na podlagi 24. člena Poslovnika Državnega sveta namesto Jožeta Slivška)

Opravičeno odsoten:

- član: Jože Slivšek

Odsotni:

- podpredsednik: Toni Dragar
- člana: Franc Kangler in Bojan Kekec

Ostali prisotni:

- Jernej Rovšek, Namestnik varuhinje človekovih pravic

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 16. seje komisije
2. Osemnajsto redno poročilo o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2012, EPA 1312-VI
3. Pobude in vprašanja

Ad 1)

Zapisnik 16. seje komisije je bil soglasno potrjen.

Ad 2)

Komisija je obravnavala Osemnajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2012, ki ga je Državnemu zboru posredoval Varuh človekovih pravic.

Namestnik Varuhinje človekovih pravic je predstavil Osemnajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2012. Pristojnost Varuha človekovih pravic je, da na probleme opozarja, daje priporočila nima pa pristojnosti, da bi jih razreševal. Inštitucija Varuha človekovih pravic Republike Slovenije se je v osemnajstih letih delovanja, uveljavila.

Statistični podatki kažejo, da je bilo v letu 2012 obravnavanih 3.722 zadev. Glede na leto 2011 je bilo v obravnavi 21 odstotkov več zadev. Struktura podatkov kaže, da je bilo največ obravnavanih zadev s področja socialne varnosti (720 zadev), sodnih in policijskih postopkov (667 zadev) in ustavnih pravic (504 zadev). Število zadev v obravnavi se je glede na leto 2011 najbolj povečalo na področju Ustavne pravice (s 183 na 504 zadev) in socialna varnost (s 418 na 720 zadev), zmanjšalo pa na področju Stanovanjske zadeve (s 109 na 56 zadev). V letu 2012 je Varuh človekovih pravic uspel v zahtevi za oceno ustavnosti in zakonitosti ZUJF glede znižanja pokojnin. Ustavno sodišče Republike Slovenije je z odločbo naložilo odpravo neustavnosti. Varuh človekovih pravic je obravnaval tudi problematiko volitev predstavnika lokalnih interesov Občine Ilirska Bistrica v Državni svet. V letu 2012 je bilo v obravnavi 3.722 zadev in zaključeno 3.004 oziroma 80,7 odstotka.

V razpravi je namestnik varuhinje z odgovori na zastavljena vprašanja še dodatno obrazložil poročilo o delu.

Komisija se je seznanila z Osemnajstim rednim poročilom Varuha človekovih pravic Republike Slovenije za leto 2012 in Poročilom 2012 o izvajanju nalog Državnega preventivnega mehanizma po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.

Poročilo Varuha človekovih pravic je pregledno, strukturirano, prikazuje problematiko, predstavlja primere, podaja priporočila in predloge ter ponazarja vsebino opravljenega dela s statističnimi preglednicami. Državni svetniki so izrazili priznanje za opravljeno delo Varuha človekovih pravic Republike Slovenije.

Podroben pregled obravnavanih zadev po področjih dela daje vpogled v razsežnost in večplastnost obravnavane problematike. V preteklem letu je bilo največ zadev obravnavanih na področju **Ustavne pravice** (175,4 % več kot v letu 2011). V okviru kategorije ustavne pravice po številu obravnavanih zadev izstopa Etika javne besed in Svoboda vesti, na drugem mestu je problematika Omejitve osebne svobode (povečanje za 7,5 % glede na leto 2011).

Varuh je v letu 2012 največ zadev obravnaval s področja **Socialne varnosti** (povečanje 72,2% na leto 2011), največ v zvezi s pokojninskim zavarovanjem (40,6%) ter socialnimi prejemki in pomočmi (15,8%). Manj obravnavanih zadev je bilo na področju nasilja. Zmanjšalo se je število zadev na področju 5. Upravne zadeve.

Drugo največje področje obravnave so 6. **Sodni in policijski postopki** (95,1 % na leto 2011). Rahlo povečanje je na področju policijski postopki in kazenski postopki. Na področju 7. **Okolje in prostor** se je število obravnavanih zadev zmanjšalo. Število obravnavanih zadev na 8. **Področju Gospodarske in javne službe** se je nekoliko povečalo, ravno tako na področju komunikacij, največji upad pa je na področju 9. **Stanovanjske zadeve**. Število zadev na področju 10. **Diskriminacija** se je povečalo za 21,3 odstotka, upad pa je na področju nacionalnih in etničnih manjšin. Na področju Pravice otrok je bilo število

obravnavanih zadev na ravni preteklega leta. Za 11.7 se je povečalo število zadev, ki jih ni bilo moč razvrstiti v omenjene kategorije.

V razpravi so državni svetniki soglašali z ugotovitvami Varuha človekovih pravic, ki v zadevi volitev predstavnika lokalnih interes v 16. volilni enoti (Občina Ilirska Bistrica) za člana Državnega sveta, ugotavlja določeno nekonsistentnost v odgovorih vpletenih in pomanjkljivosti v zakonodaji, ki organom lokalnih skupnosti ne preprečuje mogoče zlorabe volilnih pravil, zato kaže opozoriti na problem. Svetniki soglašajo s predlogom Varuha, pristojnemu ministrstvu in zakonodajalcu, da sprejmeta ustrezne rešitve, ki bodo preprečile nepravilnosti, zlorabo volilnih postopkov in neučinkovitost pravnih sredstev, kar se je zgodilo v obravnavanem primeru.

V razpravi je bilo opozorjeno tudi na dolgotrajne in zapletene postopke kategorizacije občinskih cest. Občine so dolžne urediti kategorizacijo. Ob tem pa posegajo v pravico do zasebne lastnine. V primeru, da je zemljišče po katerem naj bi potekala cesta, predvidena za kategorizacijo, v zasebni lasti, je dolžnost občine takšno pridobiti na način, določen s predpisi. Občina lahko zakonitemu lastniku zemljišča ponudi odkup zemljišča po določeni ceni, ki je lahko za lastnika sporna. Taki postopki lahko vodijo do zlorabe prava in inštitucij. Komisija ugotavlja, da je vsak tovrstni postopek specifičen in ga je potrebno ob sodelovanju strank v postopku rešiti v doglednem roku.

Državni svetniki soglašajo z Varuhom človekovih pravic, »da je na preizkušnji pravna država, kajti mnogokrat so kršene pravice do učinkovitih pravnih sredstev«. O pravicah ljudi se ne razsoja vedno v razumnem roku. Socialna varnost se zmanjšuje. Nadzorni mehanizmi države in lokalnih skupnosti niso dovolj učinkoviti.

Državni svet opozarja, da oblast pogosto ne upošteva institucije Varuha v zadostni meri in prepočasi razrešuje žgoče družbene probleme (Ustavne pravice, socialna varnost, sodni in policijski postopki) na katere Varuh opozarja že vrsto let. S tem, da se državne institucije ne odzovejo ustrezno na probleme, ki jih Varuh permanentno zasleduje in jih permanentno ne razrešujejo, pa se izrazito kaže na potrebo po zagotovitvi ukrepov v smeri krepitve pravne in socialne države.

Komisija poudarja potrebo po sodelovanju, dobronamerni komunikaciji, ki jo moramo razvijati, v skladu s standardi etike v javni besedi. V izogib številnim prenačlenjenim tendencioznim besedam in sovražnemu govoru, ki razdvaja ljudi je potrebno izkazati več dobronamernosti, sodelovanja in državniške drže.

V Državnem svetu želimo prispevati k boljšemu dialogu, za pravičnejše ustvarjanje in razdelitev ustvarjenega dohodka, večjo sigurnost in uresničitev ustavno opredeljene socialne in pravne države, varnosti ter socialne vključenosti vseh članov naša družbe.

Državni svetniki ocenjujejo dobro sodelovanje z Varuhom človekovih pravic Republike Slovenije v preteklih mandatih in poudarjajo možnost še tesnejšega sodelovanja v smeri skupno pripravljenih predlogov za zakonodajne iniciative, spremembo določenih zakonskih in podzakonskih predpisov.

* * *

Po razpravi je Komisija za državno ureditev sprejela naslednje S k l e p e:

1. Komisija za državno ureditev **se je seznanila** z Osemnajstim rednim poročilom Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2012, EPA 1312-VI.

2. Komisija za državno ureditev podpira prizadevanja Varuha človekovih pravic Republike Slovenije in njegove predloge ter priporočila Vladi Republike Slovenije in predlaga, da jih le ta upošteva v največji možni meri.
3. Komisija za državno ureditev predlaga, da Osemnajsto redno poročilo o delu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije v letu 2012, EPA 1312-VI obravnava Državni svet na seji 18. septembra 2013.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Rajko Fajt.

Ad 3)

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) in na podlagi sklepa 17. seje Komisije za državno ureditev dne 4. 9. 2013, predlagamo, da Državni svet sprejme naslednje vprašanje:

Kaj bo Vlada Republike Slovenije storila, da bo zagotovila uresničevanje določb Zakona o javni rabi slovenščine (ZJRS)?

O b r a z l o ž i t e v:

Ustava Republike Slovenije v 11. členu določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.

Državni svet Republike Slovenije se odločno zavzema in podpira rešitve Zakona o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/2004).

Mediji so poročali o nameri NLB, da naj bi gradiva za organe odločanja pripravljali v angleškem jeziku kar je v nasprotju z Zakonom o bančništvu in Zakonom o gospodarskih družbah. V izjavi za javnost (poročilo POP TV, 3. 9. 2013) se niti guverner Banke Slovenije, ki je pravna oseba javnega prava ni nedvoumno ograbil do namere NLB.

Zato se zastavlja vprašanje, kaj bo Vlada Republike Slovenije storila v smeri zagotavljanja določb Ustave in Zakona o javni rabi slovenščine?

Državni svet pričakuje, da bo Vlada Republike Slovenije podala jasno in nedvoumno sporočilo glede uresničevanja določb Zakona o javni rabi slovenščine in sprejela morebitne dodatne ukrepe.

* * *

Člani so bili seznanjeni, da bo 18. seja Komisije za državno ureditev 11. 9. 2013 ob 14 uri.

Sonja Uršič
sekretarka

Rajko Fajt
predsednik